

Uheldig med posisjonsflertall i kontrollutvalg

Kommunal Rapport 07.05.2020

Hvis andre oppfatter at det er bukken som passer havresekken, hjelper det lite at de som sitter i kontrollutvalg, vet at de ikke er partiske.

Posisjonen har flertallet i ett av tre kontrollutvalg, viser en fersk undersøkelse Forum for kontroll og tilsyn har fått gjennomført. Kommunal Rapport refererer at posisjonen utgjør flertallet i nøyaktig 119 av 355 kommunale kontrollutvalg.

Tillit er kontrollutvalgs viktigste kapital.

Det er naturlig å diskutere hvor heldig dette er. Og det er en god anledning å gjøre det nå.

Generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen i Forum for kontroll og tilsyn sier hun tror dette er et tema de kan tenke seg å ta opp med departementet. Kommunal Rapport støtter den tanken.

Vi vet at kommunelovutvalget diskuterte om det burde lovfestes at opposisjonen skulle ha flertallet i kontrollutvalget, men den nye kommuneloven sier ikke noe om dette. Vi kan spørre om lovfesting ville vært riktig. Posisjonsflertall kan også utføre egenkontroll. Samtidig kan et opposisjonsflertall også falle for fristelsen til å fremme sine politiske interesser.

Det den nye kommuneloven sier, er at lederen av kontrollutvalget skal komme fra kommunestyrets opposisjon. Det er bra at dette er lovfestet og at alle kommunene, ifølge undersøkelsen, har fulgt opp. Dette utgjør en betydelig endring, som er både positiv og naturlig utvikling.

Verre er det at undersøkelsen viser brudd på lovkravet om minimum 40 prosent av hvert kjønn i kontrollutvalget. 19 kommuner skal ha sviktet her, og kontrollutvalgene burde skapt tilstrekkelig blest om dette lenge før Forum for kontroll og tilsyn avdekket det.

Så våkent blikk og såpass bevissthet må vi kunne forvente av kontrollutvalg. Det er pinlig for utvalgene som ikke har brydd seg om noe så enkelt og så nært som dette. I alle fall Fylkesmannen i Troms og Finnmark er nå på ballen. Her må det nyvalg til.

Det er heller ikke tillitvekkende at praksisen for valg av varamedlemmer til kontrollutvalg flere steder ser ut til å være i strid med loven. Dette kan verken kontrollutvalg eller kommuner leve med.

Tillit er kontrollutvalgs viktigste kapital. For å bygge den tilliten som trengs, gjelder det å opptre klokt. Kommunal Rapport vil anbefale et så gjennomslagskraftig system som mulig. Det vil være hensiktsmessig om det er posisjonen eller opposisjonen i kommunestyret som har flertall i kontrollutvalget.

Det viktigste med debatt om maktfordeling i kontrollutvalgene nå er bevisstgjøring.

God egenkontroll vil bygge opp under det lokale selvstyret, som det heter i KS' folkevalgtopplæring. Kontrollutvalget må kunne gjennomføre den løpende kontrollen med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret og fylkestinget – med tillit.